

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 347/2010-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. novembra 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti A., a. s., S., zastúpenej advokátom JUDr. T. Š., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 103/09, predtým vedenom pod sp. zn. 5 Obo 94/2006, za účasti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti A., a. s., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 103/09 porušené bolo.

2. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 103/09 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Obchodnej spoločnosti A., a. s., p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 3 300 € (slovom tritisícristo eur), ktoré jej j e Najvyšší súd Slovenskej republiky p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky j e p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti A., a. s., trovy konania v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. T. Š., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 347/2010 z 23. septembra 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti A., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 103/09 (ďalej aj „namietané konanie“).

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

«Na Najvyššom súde SR prebieha odvolacie konanie o našom odvolaní pod sp. zn. 5 Obo 103/09. Vec bola tomuto súdu vrátená na ďalšie konanie nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 126/08 zo dňa 7. júla 2009.

Zo sporového spisu, ktorý mal pôvodne sp. zn. 5 Obo 94/2006, Ústavný súd SR zistí, že sa v podstate koná o odvolaní, podanom v apríli 2006.

Žaloba bola podaná v roku 1994. Po desiatich rokoch bez meritórneho (prvostupňového) rozhodnutia sme podali sťažnosť na ústavný súd. Tento svojím nálezom IV. ÚS 218/04 z 23. 9. 2004 konštatoval porušenie čl. 48/2 Ústavy SR v predmetnom konaní.

Po uvedenom dátume vykonal prvostupňový súd dve pojednávania (6. 12. 2005 a 24. 1. 2006) a vyniesol rozsudok. Dňa 26. 4. 2006 sme proti nemu podali odvolanie. Najvyšší súd svoj zmeňujúci rozsudok vyniesol 31. 10. 2007 (správne má byť 24. októbra 2007, pozn.). Ako bolo vyššie uvedené, v dôsledku nálezu Ústavného súdu SR sa vec opätovne vrátila na Najvyšší súd.

Vzhľadom na to, že ku dnešnému dňu trvá spor šesťnásť rokov, urgovali sme vytýčenie termínu pojednávania. súčasne sme sa sťažovali na zbytočné prieťahy v konaní, no z odpovede (2. júna 2010) sa nedá jednoznačne skonštatovať, či k ich uznaniu došlo, alebo nie. V každom prípade prísľub dozerania na konanie sa zrejme minul účinkom, pretože z oznámenia kancelárie (26. 7. 2010) vyplynulo, že „... pri veci nie je žiadna poznámka...“. Teda ani termín pojednávania. Treba pripomenúť, že na zrušenie a vrátenie veci súdu prvého stupňa sú veľmi obmedzené možnosti.

Pri posudzovaní kritérií a príčin zbytočných prieťahov musí ísť o. i. na ťarchu súdu to, že vyniesol rozsudok, ktorý musel byť zrušený. V dôsledku toho trvá de facto konanie pred ním štyri roky. Zvyšné dve hľadiská ku vzniku zbytočných prieťahov nevedli. Už v pôvodnom (resp. predchádzajúcom) náleze ústavný súd konštatoval, že po právnej stránke ide o vec bežnú v agende súdov a navyiac za šesťnásť rokov jej trvania nemôže súd nebyť v nej zorientovaný po stránke skutkovej. My sme sa napokon nepripojili k praktikám protistrany predkladajúcej svoje podania tesne pred pojednávaniami.

Vychádzajúc z rozsudku ESLP vo veci A. R. vs Slovenská republika z 19. januára 2010 (m. m.) žiadame z hľadiska čl. 48/2 Ústavy SR posúdiť obdobie po 23. septembri 2004 do rozhodnutia v tejto veci.».

Keďže napadnuté konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené ani napriek sťažnosti sťažovateľky na prieťahy zo 7. mája 2010 adresovanej predsedovi najvyššieho súdu, sťažovateľka sa domáha, aby ústavný súd rozhodol, že postupom najvyššieho súdu v jej právnej veci bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ďalej sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd prikázal najvyššiemu súdu konať v jej právnej veci bez zbytočných prietahov a aby jej priznal finančné zadost'učinenie v sume 10 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

Predseda najvyššieho súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti prípisom č. k. KP 4/2010-86 z 25. októbra 2010, súčasťou ktorého je aj prehľad procesných úkonov doterajšieho priebehu napadnutého konania. V predmetnom vyjadrení sa okrem iného uvádza, že «vo vzťahu k postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 103/93 (správne má byť 5 Obo 103/09, pozn.), predtým vedenom pod sp. zn. 5 Obo 94/2006, zasielam nasledovné vyjadrenie:

Predmetom konania vo veci vyššie menovanej spoločnosti na KS v Bratislave je žaloba proti obchodnej spoločnosti: C., a. s. (t. č. v likvidácii)... (ďalej len „žalovaná“) o zaplatenie pôvodne 2 302 312,- Sk s príslušenstvom z titulu náhrady škody a ušlého zisku. Krajský súd na pojednávaní 28. augusta 2001 pripustil zmenu petitu žaloby, v zmysle ktorej sa žalobkyňa domáha zaplatenia 11 511 863,- Sk (z toho suma 10 847 028,- Sk predstavuje stratu na zisku a zvyšná suma predstavuje skutočnú škodu vzniknutú žalobcovi).

Krajský súd o žalobe žalobkyne rozhodol rozsudkom z 27. januára 2006, č. k. 26 Cb 554/94-447, ktorým žalovanej spoločnosti uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 280 591,- Sk spolu s 18 %-ným úrokom z omeškania od 15. júna 1997 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V časti o zaplatenie 11 231 272,- Sk s príslušenstvom súd žalobu zamietol. Súčasne rozhodol o povinnosti žalobkyne zaplatiť doplatok súdneho poplatku za návrh na začatie konania vo výške 52 116,- Sk, rovnako do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Proti predmetnému rozsudku v zamietajúcej časti podala žalobkyňa písomným podaním z 26. apríla 2006, KS v Bratislave doručeným 28. apríla 2006, odvolanie, o ktorom rozhodoval najvyšší súd ako súd odvolací v súlade s ustanovením § 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku... Tento svojím rozsudkom z 24. októbra 2007, sp. zn. 5 Obo 94/2006 zmenil rozsudok KS v Bratislave z 27. januára 2006, č. k. 26 Cb 554/94-447 v napadnutej časti tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyňi sumu 214 516,- Sk spolu s 18 %-ným úrokom z omeškania od 15. júna 1997 do zaplatenia. Vo zvyšnej napadnutej časti rozsudok potvrdil.

Pokiaľ ide o právnu zložitost' prejednávanej veci, je zrejmé, že táto v úzkej miere súvisí s určením odvetvovo-právnej príslušnosti, významnej pre určenie prameňov práva, ktoré sa majú uplatniť v konaní pred všeobecným súdom. V predmetnej veci bola na mieste aplikácia príslušných ustanovení zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník upravujúcich otázky náhrady škody a ušlého zisku. Vychádzajúc z okolností prípadu, vec treba vzhľadom na zložité zmluvné vzťahy medzi účastníkmi konania považovať za zložitú skôr skutkovo ako právne.

Vo vzťahu k plynulosti súdneho konania na najvyššom súde Vám zasielam nasledovný prehľad všetkých procesných úkonov vykonaných vo veci po predložení s vecou súvisiaceho súdneho spisu Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 94/2006):

11. mája 2005 (správne má byť 11. mája 2006, pozn.) bolo najvyššiemu súdu predložené odvolanie žalobkyne spolu so spisom KS v Bratislave, sp. zn. 26 Cb 554/94. V januári 2007 (zrejme 10. januára 2007 – presný dátum na podacej pečiatke súdu na č. l. 472 spisu nie je čitateľný) bolo súdu doručené písomné podanie právneho zástupcu žalobkyne so žiadosťou o určenie termínu pojednávania vo veci. 20. apríla 2007 bolo súdu doručené písomné podanie predsedu predstavenstva žalobkyne so žiadosťou o doručenie výzvy na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie, vrátane žiadosti o vytýčenie pojednávania vo veci. Súd v prílohe svojho listu z 24. apríla 2007 zaslal odvolanie právnemu zástupcovi žalovanej spolu s výzvou na vyjadrenie. Výzva bola právnemu zástupcovi žalovanej doručená 3. mája 2007. 26. apríla 2007 súd vyzval žalobkyňu, aby uhradila súdny poplatok za odvolanie v sume 673 872,- Sk. Výzva bola právnemu zástupcovi žalobkyne doručená 30. apríla 2007. 20. mája 2007 žalobkyňa uhradila súdny poplatok. 28. septembra 2007 súd nariadil termín pojednávania na 10. októbra 2007 a predvolal účastníkov konania na pojednanie. Výzvy boli právnym zástupcom účastníkov doručené 2. októbra 2007 (právneho zástupcu žalobkyne) a 3. októbra 2007 (právneho zástupcu žalovanej). 5. októbra 2007 bola súdu doručená žiadosť právneho zástupcu žalovanej o preloženie termínu pojednávania z dôvodu kolízie termínu pojednávania s termínom pojednávania na Okresnom súde Bratislava III. Listom z 8. októbra 2007 súd odročil pojednanie na 24. októbra 2007. Upovedomenia o odročení boli právnym zástupcom účastníkov doručené 9. januára 2007 (právneho zástupcu žalovanej) a 10.

januára 2007 (právnemu zástupcovi žalobkyne). 24. októbra 2007 súd vykonal pojednávanie, na ktorom o odvolaní žalobkyne rozhodol. 29. októbra 2007 bolo súdu doručené vyčíslenie trov odvolacieho konania právneho zástupcu žalovanej (písomné podanie z 27. októbra 2007). 31. októbra 2007 súd uznesením č. k. 5 Obo 95/2006-483 potvrdil uznesenie KS v Bratislave z 27. januára 2006, č. k. 26 Cb 554/94-461 (o náhrade trov konania). Predmetné rozhodnutia spolu s vecou súvisiacim spisom boli 9. januára 2008 doručené KS v Bratislave, ktorý ich následne, 18. januára 2008, expedoval účastníkom konania. Právnemu zástupcovi žalobkyne boli rozhodnutia doručené 23. januára 2008 a právnemu zástupcovi žalovanej boli doručené 26. januára 2008.

Po tom, ako Ústavný súd Slovenskej republiky svojím nálezom zo 7. júla 2009, č. k. III. ÚS 126/08-21 rozsudok najvyššieho súdu z 24. októbra 2007, sp. zn. 5 Obo 94/2006 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, bol spis tunajšiemu súdu opätovne predložený 30. septembra 2009. Konanie sa vedie pod sp. zn. 5 Obo 103/09.

28. septembra 2009 bola k pôvodnej sp. zn. 5 Obo 94/2006 doručená písomná žiadosť právneho zástupcu žalobkyne z 22. septembra 2009 o konanie vo veci v zrýchlenom tempe.

10. novembra 2009 bola najvyššiemu súdu doručená žiadosť rovnakého znenia (resp. žiadosť o určenie termínu, eventuálne rozhodnutie na neverejnom zasadnutí – v prílohe listu právneho zástupcu žalobkyne zo 6. novembra 2009).».

K postupu najvyššieho súdu v napadnutom konaní jeho predseda vo vyjadrení k sťažnosti ďalej uviedol:

«Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky (resp. jej právneho zástupcu, keďže v prípade zastúpenia účastníka konania právnym zástupcom, sa jeho správanie v konaní posudzuje cez jeho úkony) z pohľadu kritéria, či v súdnom konaní došlo jej pričinením k zbytočným prietahom, a teda porušeniu čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“), po oboznámení sa s predmetným spisovým materiálom som zistil, že správanie sťažovateľky v štádiu konania na najvyššom súde bolo súčinnosťné a neprispelo k predĺženiu celkovej doby konania na tunajšom súde ako súde odvolacom.

Naopak, vo vzťahu k postupu najvyššieho súdu konštatujem, že najvyšší súd bol nečinný v nasledovných obdobiach:

- od 11. mája 2005 (správne má byť 11. mája 2006, pozn.), kedy bolo najvyššiemu súdu predložené odvolanie žalobkyne spolu so spisom KS v Bratislave sp. zn. 26 Cb 554/94, až do januára 2007, keď bolo súdu doručené písomné podanie právneho zástupcu žalobkyne so žiadosťou o určenie termínu pojednávania vo veci [t. j. 1 rok a 7 mesiacov (správne má byť 7 mesiacov, pozn.)],

- od 30. septembra 2009, kedy bol spis opätovne predložený najvyššiemu súdu po tom, ako jeho rozsudok z 24. októbra 2007, sp. zn. 5 Obo 94/2006 bol zrušený nálezom ústavného súdu, až do súčasnosti (t. j. takmer 13 mesiacov).

K uvedeným obdobiam nečinnosti najvyššieho súdu považujem za potrebné poukázať na skutočnosť, že senáty Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, až na zákonné výnimky, vybavujú vecí podľa poradia, v akom im boli predložené. Rovnako je potrebné zdôrazniť skutočnosť, že uplatňovanie práva zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy SR musí byť v súlade s čl. 12 ods. 2 Ústavy SR zaručujúcim základné práva (vrátane práva na konanie bez zbytočných prieťahov) všetkým oprávneným osobám bez akéhokolvek zvýhodňovania. Je faktom, že v rovnakom čase na identickom mieste sa právo na konanie bez zbytočných prieťahov zaručuje mnohým osobám, ktoré sa v početných konaniach obrátili na súd s požiadavkou o odstránenie svojej právnej neistoty. S prihliadnutím na túto okolnosť nikto zo žalobcov ani žalovaných nemôže oprávnene žiadať, aby sa súd ihneď zaoberal práve jeho vecou, pretože to nie je v jeho fyzických možnostiach.»

K vyjadreniu predsedu najvyššieho súdu zaujala stanovisko sťažovateľka podaním doručeným ústavnému súdu 19. novembra 2010, v ktorom okrem iného uviedla:

«a) Aj keď účastník súdneho konania nemôže ovplyvniť prakticky nič, čo je obsahom zbytočných prieťahov „zavinených súdom“, považuje za objektívne prijateľné, aby sa našiel spôsob, resp. systém zohľadňovania rýchlosti pri tzv. starých veciach. Argument vybavenia vecí podľa poradia sa javí účelovo formálnym.

b) Nemožno akceptovať rozpor medzi konštatovaním prieťahov a záverom, že k nim nedošlo. Možno iba vziať na vedomie, prečo k nim došlo, čo ako je známe, je vo vzťahu k dodržaniu namietnutého práva irelevantné.

c) Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ nemá dôvod meniť názor vyslovený v sťažnosti.»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania

postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že spory o náhradu škody a ušlého zisku vyplývajúce z obchodnoprávných záväzkových vzťahov tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Uvedené v plnej miere platí aj pri rozhodovaní týchto vecí v rámci odvolacieho konania. Ústavný súd v okolnostiach danej veci, najmä s ohľadom na doterajšiu dĺžku konania, nemohol v súvislosti s posudzovaním, či došlo k priet'ahom v namietanom konaní, akceptovať ani argumenty predsedu najvyššieho súdu z jeho vyjadrenia k sťažnosti poukazujúce na skutkovú zložitost' veci v dôsledku „*zložitých zmluvných vzťahov v okolnostiach prípadu*“.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by mali byť pripísané na ťarchu sťažovateľa v súvislosti s priet'ahmi v napadnutom

konaní. S uvedeným konštatovaním ústavného súdu v plnej miere korešponduje vyjadrenie predsedu najvyššieho súdu, v ktorom okrem iného uviedol, že *„správanie sťažovateľky v štádiu konania na najvyššom súde bolo súčinnosťné a neprispelo k predĺženiu celkovej doby konania na tunajšom súde ako súde odvolacom“*.

3. Napokon ústavný súd hodnotil z hľadiska existencie zbytočných prietahov samotný postup najvyššieho súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd v zhode so sťažovateľkou, ale aj vyjadrením predsedu najvyššieho súdu považuje odvolacie konanie vedené najvyšším súdom od 30. septembra 2009 pod sp. zn. 5 Obo 103/09 za pokračovanie odvolacieho konania vedeného najvyšším súdom pod sp. zn. 5 Obo 94/2006, ktoré prebiehalo v súvislosti s odvolaním sťažovateľky podaným 26. apríla 2006 proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 26 Cb 554/94-447 z 27. januára 2006.

Vzhľadom na to, že ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 126/08 zo 7. júla 2009 rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 94/2006 z 24. októbra 2007 (ktorým bol prvostupňový rozsudok z 27. januára 2006 zmenený) pre jeho nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, dospel k záveru, že odvolacie konanie vedené najvyšším súdom pod sp. zn. 5 Obo 94/2006 bolo neefektívne. Po zrušení rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 94/2006 z 24. októbra 2007 už uvedeným nálezom ústavného súdu bol súdny spis 30. septembra 2009 opätovne predložený najvyššiemu súdu a bola mu pridelená sp. zn. 5 Obo 103/09. Ústavný súd zistil, že od opätovného predloženia spisu nebol vo veci vykonaný žiadny procesný úkon, a teda dosiaľ nebolo vo veci rozhodnuté, čo znamená viac ako ročnú nečinnosť najvyššieho súdu v prebiehajúcom odvolacom konaní.

Ústavný súd nemohol akceptovať ani tie argumenty uvedené vo vyjadrení predsedu najvyššieho súdu k sťažnosti, ktoré odôvodňujú nekonanie najvyššieho súdu v napadnutom konaní okrem iného tým, že „V prejednávanej veci koná senát, v ktorom súčinnosťou od 4. augusta 2010 je zastavený nápad v celom rozsahu, ktorá skutočnosť je výrazom veľkého počtu doteraz pridelených vecí. Navyiac, spisy po členovi senátu s dlhodobou

práceschopnosťou s účinnosťou od 4. augusta 2010 prevzala nová sudkyňa, ktorá sa musí s problematikou všetkých spisov oboznámiť v poradí, v akom jej boli pridelené.

Vzhľadom na vyššie uvedený rozbor vecí mám za to, že postupom najvyššieho súdu k porušeniu sťažovateľkou namietaného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR nedošlo.“.

Ústavný súd už vo svojej predchádzajúcej judikatúre (napr. IV. ÚS 43/06, IV. ÚS 73/07) vyslovil, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní.

Napokon ústavný súd poznamenáva, že nečinnosť najvyššieho súdu v napadnutom konaní konštatoval aj jeho predseda vo svojom vyjadrení k sťažnosti.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Pretože ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo postupom najvyššieho súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 10 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Poukázala najmä na to, že *„vychádza z pocitov bezmocnosti pri uplatňovaní oprávneného nároku, násobeného faktom, že i v merite veci došlo k závažnému porušeniu nášho majetkového práva, perspektívy ďalších sporov, majúcich v prieťahoch svoj základ“*.

Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Pri určení finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania najvyššieho súdu vedeného pod sp. zn. 5 Obo 103/09 (predtým vedeného pod sp. zn. 5 Obo 94/2006) berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu a najmä to, že napadnuté odvolacie konanie nadväzujúce na konanie prvostupňového súdu, ktoré začalo ešte 17. októbra 1994, nebolo do rozhodnutia

ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 3 300 € za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania s'ťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátom JUDr. T. Š. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2009, ktorá bola 721,40 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie s'ťažnosti a jej podanie) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 240,46 € (za dva úkony právnej služby) a 2 x 7,21 € režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 254,88 €.

Priznanú úhradu trov konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2010